

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Septuagesimusoctauus ar. de vitio hypocrisis. Un[...] [...] hyopricis. A
quatuor cognoscunt[ur] hypocrite. Quid est hypocrisis: [et] q[ui]d
hypocrita. Authoritates co[n]tra hyprocrisim. De fictis ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

gloria non cupere quā negatur: difficile est tamen ea non delectari quā offeritur. Reg. Aliquantulum facile est hu mana laudem non appetere. difficillimum est oblatā respue re hoc vitium vincit alia vitia vincentes. Aug. Laudum est peccāpe de vitio quod surgit de victoria vitiorū. Hiero. Difficilius arrogātia caremus: q̄ auro & gemis. Aug. Sunt qui contemptu inanis glorie vanos gloriatur. ps. li. Gloria gloriaris in malitia: Poeta.

Gloria peccati nulla petenda tibi. Et de excel. prela. q̄ graue. Prosper. Quā omnia vitia su perauerit homo: manet periculum ne mens bene sibi cōs scia potius in se q̄ in dño gloriatur. contra illud. ij. Cor. x. tibi. Qui gloriatur: in domino gloriatur. Hiero. Prima virtus monachi est iudicia hominū contemere. Quā canro: Parisiensis in quodā loco predicasset: redeūti oc currens quidam clericus dixit ei. Benedictus sermo ois tui. de quo vehementer cantor: turbatus est. Remediu contra hoc vitium. Primum est abscōsio. Esa. xxxij. Erit vir sicut qui absconditur. In vitis patrum. Sicut thesau rus manifestus cito minuitur. ita virtus quilibet deperit publicata. Reg. Depredari desiderat: qui thesaurum pu blice in via portat. Figuraf hoc Ego. iij. in manu Moy si que leprosa in sinu curatur. Secundū est sui reprehēso. vt supra in. s. p. octimo. ij. h. abbas. In vitis patrum dictū est de se reprehēdente q̄ ybiūq; viuere potest. Tertiu est consideratio inferni vel purgatorij. vbi est ignominia ad puniendam vanam gloriā. Quartū est considera tio glorie eterne. q̄. Fin Reg. Gilescunt reposita: quum considerantur eterna. & spernitur falsa gloriā: quū pen sa tur vera gloriā. Quintum quū offertur homini gloriā vel tentatur de ea: det eam deo dicens. ps. cxij. Nō nobis domine &c. & s. sed nomini tuo da gloriā. Sic angeli fe cerunt. Luc. ij. de cose. di. s. hi duo. & c. porro. Sextū quia fm Hiero. impossibile est q̄ q̄s in vtroq; regno appareat gloriōsus. Remediu etiam cōtra superbiam filiam va ne glorie sunt hec. Primum / consideratio melioris. sicut Elizabeth mater Jo. baptiste cōparata beate Marie hu miliata est. Luce. i. Unde hoc vt veniat mater dñi ad mei str Jo. cōparatione saluatoris. Dar. iij. Ego a te debeo baptizari &c. Reg. Sicut incentiuum elationis est respe ctus deterioris: ita cautela humilitatis est consideratio melioris. C. Secundū remediū est cōparatio humiliū. Sicut em̄ qui cōmunicat superbo: induet superbiam. Eccl. xij. sic qui cōmunicat humile: induet humilitatem. Do episcopus Parmēsis semper ante se de despectio: es paupes res in mensa ponebat: & alios a latere. requisitq; quomodo hoc poterat tolerare: respōdit q̄ quidam nobilis cum docuerat hoc. scz Job. v. c. dicens. Visitans speciem tuam nō peccabis. C. Tertiu est consideratio pprie conditionis. primo sperna. deinde saccus stercois. deinde cibus verj miū. Hiero. Quādo superbiat q̄ semp secum sentinā por tat: Eccl. i. Quid superbis terra & cinis: C. Quartū est exemplū christi. Aug. De dicina hois tumoris est humili tas saluatoris. Erubescat hō esse superbus: quū humili s factus est deus. Psal. ij. Ecce s. Quū fieret vox super fir mamentū qd̄ erat super caput eoz: &c. dicit Reg. Sancti quicq; quū ipsum q̄ yni genitū flagellatū ex sinu patris in hoc mūdo conspiciū: deponunt s̄ qd̄ de suis meritis pre sumūt. Nā si hinc ipse sine flagello nō erit: q̄ sine peccato venit. Jo. viij. quō flagellis digni nō erunt: q̄ huc cū peccō venerunt: Hiero. xij. Ecce quibus non erat iudiciū vt bi berent calicem: bibētes bibent: & tu quasi inuocens relin queris: C. Quintū consideratio vilis seruitutis in qua su perbus est. quia seruus diaboli est qui est rex super omnes filios superbie. Job. xij. als penul. C. Sextū consideratio districti iudicij: qd̄ erit specialiter ad humiliandum super bios. vbi iudiciū durissimū fiet ijs qui presunt. Sap. vi. vbi dñs. ps. xxx. retribuet abundanter facientibus super bia. Esa. ij. Dies dñi exercitū super omnem superbū & super omnem arrogantem: & humiliabitur. Hiero. l. Ego

ad te superbe (dicit dñs exercitū) quia veniet dies teius pus visitatiōis: & cader superbus & corruet &c. Esa. xlvij. Pedibus conculcabitur corona effraim. C. Septimū est consideratio infirmitatis nostrē ex parte corporis & anis me. quū nec possimus pulcibus resistere. Aug. Id̄ omo di cit tibi conuiciū: & tunc: & iratus es. resistē si potes pulcibus. Bern. Limosa & glutinosa nimis est non modo ex terio: verū etiam interior: substantia nostra. & facile cor hu manū omnibus que frequētat adheret. C. Octauū mor tis memoria. s. Dachā. ij. Gloria impij sterces & vermis. hodie extollitur: & cras non inuenietur. quia cōuersus est in terram suam. Eccl. vij. Humilia valde spiritum tuum. quoniam vindicta carnis impij ignis & vermis. C. Nonum est recordatio pprii sceleris. de quo Esa. xxxvij. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine aie mee. vnde ij. Reg. xvj. quum Semei malediceret & mitteret lapides contra Dauid. Absay dixit regi. Quare maledicit hic cas nis dño regi meo: vadam & amputabo caput eius. Sed Dauid memo: cōmissi sceleris cum Herabee vxore. Tria respōdit. Dimitte eū vt maledicent iuxta preceptū domiti: si forte respiciat dñs afflictionem meā: & reddat mihi bos num pio maledictione hac hodierna. C. Decimū est assy duitas deuote subiectionis. vt homo semper velit esse cū aliquo quē vereatur & timeat: & sub alio frangere proptiā voluntatē discat. Jo. vj. Descendi de celo: non vt faciā vos luntatē meā &c. C. Undecimū cōtēplatio occulti in spes ctoris cui cogitatio hominis consistitur. vt erubescamus eo: am eo elatū. Aliquid meditari. ps. xv. Prouidebam do minū in conspectu meo semp &c. C. Duodecimū est amor vilitatis & exercitatio in operibus & officijs humilibus. Eccl. vij. non oderis opera laboriosa. de peni. dist. ij. c. i.

Articulus lxxvij.

Iudiciū peculia

re quōtidā in religiosū nostrī repositū est hypocrisis que ex vana gloria proce dit. Amas enim humanam gloriā: simul lat sanctitatem. Predicant autē religiosi aliqui & ostēdunt se habere virtutes quibus carent. mūdo in apparētia humiles: in claustro supbi. extra honesti: in multi in mūdi. extra tunica villi: intra locul. reconditi. ex tra puri: intus malitiosi. extra cū secularibus sobrii: intus cū fratrib' gulosi. extra cōpositi: intus dissoluti. extra mis tes: intus furiosi. extra simplices: intus maligni. Dicitur autē hypocrisis ab epi q̄ est supra & crisis autū: quasi de sup aurat'. vñ hypocrite simulatores sunt. q̄ aliud sunt: & aliud ostentant. fm Eph. Eccl. i. Ne fueris hypocrita in cōspectu hoim. Deur. xxi. Nō indues vestē lana linoq; con terra. et de elec. cū causam. i. non sis aliud intra aliud extra. C. Tribus maxime hypocrite cognoscuntur. dicit Aug. Primum est bonoz oppressio. q̄ opprūunt bonos: vel persequēdo factis vel detra. dō verbis. oēs em̄ hypo crite detractores sunt & inuidi: se iustificātes & alios cōf dēnantes. Mat. vij. Hypocrita eijce pumū trabē de oculo tuo. & Luce. vi. Scdm̄ est facilis reprehēso alioz. quā faciūt vt videātur habere zelū. Tertiu est impatiētia in aduersis. supra oēs em̄ mouētur & offendūtur ad contrus melias sibi dictas. Impatiētissimi em̄ sunt quidā capitia ti huius tpis: sicut experitētia cōtinua manifestat inter ses culares & eos & adiuicē. Facilius reuera p̄out cōiter to leraret vn' secularis decē iniurias: q̄ religiosus hypocris ta vnā. querunt nāq; gloriā hypocrite: & ideo dolent ad contumeliā. Unde Hiero. & dixi supra. s. ij. h. Prouerb. Non queras gloriā. & non dolebis quū inglorius fueris. Qui laudē nō appetit: nec contumeliā sentit. Prouer. xij. Doctrina viri per patientiā noscitur. Quartū pōt addi: scz opera que familiariter cū socijs agunt: in quibus alijs quādo deprehēduntur. sicut est perbis & gestib' dissolutis in mulierū cōsōrtijs & alijs operib' carnis. Ephe. v. Que in oculo sunt ab ipso: turpe est dicere. C. Hypocrisis

Hypo crisis vis ritū est, re ligiosis peculia re.

Quib' accas nra vana gloria.

Contra superbiam remedia.

autem fm limacū est mater mendacij ⁊ multoties sup-
positio ⁊ occasio. Nil em aliud hypocrisim quidā esse des-
terminant q̄ mendacij meditationē ⁊ perpetratiōē cos-
perens ⁊ conseruans habens iuramentū. Hypocrita toto
corpore mēitur. qd̄ est factis menti. r̄ij. q. v. caute. vbi
dicit Amb. q̄ mendacij est non solum in falsis verbis. sed
etiā in simularis operibus. Deus aut̄ aspernator: est dupli-
citate: ⁊ simplicem intentionē desiderat. r̄ij. q. v. s. ex his
oibus. Omnis hypocrita duplici vita uiuit. cum corpore
est in celo. cū anima est in terra. Est autē hypocrisis amor:
apparetie simulatione virtutis. sicut dñs ait Dattb. vj.
Omnia opera sua faciunt vt videatur ab hoibus. Tales
omnes mēbra sunt antichristi. vnde. ij. Thessal. ij. Dysses-
riū iam operatur iniquitatis. s. iniquitas oculu sub spe-
cie pietatis. Et est hypocrita fm sanctos angelos tenebras
vum transfiguratus in angelum lucis. ij. Cor. xj. r̄ij. q. v.
epi. ⁊. c. nec mirū. r̄ij. q. s. j. Demonium meridianum. ps.
xc. A demonio meridiano. Et latro q̄ pendit a suis lris
cū domino. Mar. xv. Et martyr diaboli. s. ad Tim. iij. In
nouissimis tēporibus discedent quidā a fide: extendētes
spiritibus erroris ⁊ doctrinis demoniorū in hypocrisis lo-
quentiū mēdaciū ⁊ c. Descripsi hypocrisim supra in p̄s-
ma parte. in. s. firma colūna. s. nihil sic in ar. lxxij. C. Hypo-
pocrisis subauratio dicitur. Hypocrite sunt sicut air apls
ij. ad Tim. iij. sine affectione sine pace: criminatores: in-
cōmētes: ammites: voluptatū amatores: magisq̄ dei
habētes speciem sanctitatis: virtutem vero abnegantes.
Tales veniunt in vestimētis. i. in habitū religionis in blā-
dimento sermonis: in austeritate victus. Colof. ij. Nemo
vos seducat volēs in humilitate ⁊ religione angelorum
que nō vidit ambulans frustra inflatus sensu carnis sue.
Per dulces sermones ⁊ benedictiones seducit corda in-
nocentiū. ij. ad Tim. iij. Hi sunt qui penetrant domos: ⁊
captiuas ducunt mulierculas oneratas peccatis. intrin-
secus autē lupi rapaces. Idē Datt. vij. ibi. Attendite a
falsis prophetis ⁊ c. Act. x. Scio q̄ post discessionem meā
intrabunt lupi in vos nō parentes gregi. Contra hypo-
pocris Job. viij. Spes hypocrite peribit. ⁊. Sicut tela
aranearū fiducia eius. ⁊ Job. xij. Non enim veniet in cō-
spectu eius omnis hypocrita. Et. xv. Logitatio enim hy-
pocrite sterilis. Et. xx. Baudū hypocrite adinflat p̄cti.
si ascenderit vsq̄ ad celū superbia eius: ⁊ caput eius nu-
bes terigerit: quasi sterquiliniū in fine perdetur. ⁊ qui eū
viderant dicent. Ubi est: Uelut somniū auolans nō inue-
niatur: transiēs sicut visio nocturna. Et. xxvij. Que est em̄
spes hypocrite si auare capiat ⁊ nō liberet deus animam
eius: Nūquid clamorem eius audiet deus: quom̄ venerit
super illū angustia: aut poterit in omnipotente deo delez-
ctari: ⁊ inuocare deū in omni tēpore: Regnant p̄cti hy-
pocrite. p̄pter peccata populi. Job. xxiij. Qui regnare fa-
cit hominem hypocritam p̄pter peccata populi. Et Job
xxxij. Simulatores ⁊ callidi prouocant iram dei. Et Job
vlti. Sternet sibi aurū quasi lutum. vbi Dieg. per aurum
intelligit hypocritas. de pe. di. ij. citius. Esa. xxxij. Posses-
dit tremo: hypocritas. Et Esa. ij. Omnis hypocrita est ⁊
nequam. Hypocrita similis est fimo niue cooperato: qd̄ est
exterius candidū: intus feridū. ⁊ sepulcro exterius candi-
do: interius plenis ossibus mortuor. Dattb. xxiij. Et vasi
exterius mūdo interius solidido. ⁊ agno albo exterius ni-
gro in cornibus. ⁊ ligno putrido de nocte lucenti. ⁊ lupo
pelle ouina induto. Et de h̄gre. vt officij. s. prouiso. lib. vj.
Et sicut in ps. cliij. dño dicunt sancti. Quoniā propter te
mortificamur tota die. sic possunt dicere hypocrite. Quos
niam cōtra te mortificamur ⁊ c. Ille est Simon cyrenēsis
crucem portans in angaria: sed nō moritur in ea: q̄ mun-
do vinit. Luc. xxiij. Hypocrita nūq̄ habet oculum cordis
ad deū. vnde nec deus ad eum. Vnde super illud ps. xxxj.
Firmabo super te oculos meos ⁊ c. dicit glossa in persona
dei. Nō auferam oculos meos a te: quia tu semper leuas
oculos tuos ad me. Hypocrita vit vnq̄ veniam cōseques

tur. vnde super illud Job. xxxv. Simulatores ⁊ callidi prouocant iram dei: neq̄ clamabunt quū vincti fuerint. dicit
glossa. Vincti non clamabunt: quia humane laudis quidi-
tate superari sanctos se miserī etiam cum in peccatis mo-
riuntur: putant. Sap. s. spiritus sanctus scz discipline effu-
giet sicrum. i. hypocritas. In ipso proptie dormit ⁊ requies-
cit diabolus: quia thalamus est vmbrosus. Job. xl. de pe.
dist. ij. si enim. in fine. Nunq̄ hypocrita correctionem reci-
pit: sed se semper defendit. Judic. i. Fuit dominus cū Jus-
da: nec potuit delere habitatores vallis quia falcatis cur-
ribus abundabāt. hoc est in curribus eorum falces erant
que sibi obuiantia vel aduersantia secabāt. Habitatores
vallis hypocrite sunt. qui ipso reprehendū cōuictis scin-
dunt. p̄pter quod sūpo comparatur hypocrita. Job. viij.
Nūquid virefcere potest sirpus. i. iuncus vel carduus: q̄
carpit fm l̄dugui. glossa. Sirpus intus est vacuus cui the-
ca manū ledit. quia hypocrita gratia vacuus est: ⁊ cōres-
tionem non recipit. sed ad lacerandam vitam prouipit.
vnde ⁊ in hoc diabolo incorrigibili asimilatur. incorri-
gibilitas enim peccatū est diaboli. vñ. Eccl. xxi. Qui odit
correctionem: vestigiū est peccatoris. habet enim chura-
cerē bestie. i. diaboli. Vnde iudeis incorrigibilibus ⁊ hy-
pocritis phariseis ⁊ scribis dicit dñs. Jo. viij. Vos ex par-
te diaboli estis. de peni. dist. s. s. hoc idē. s. Item vt d̄i-
stus. Hypocrita fermento cōparatur. Luc. xij. Attendite a
fermento phariseorū quod est hypocrisis. qd̄ fermentum
epurgadū est. s. ad Ro. v. Hypocrite similes sunt illis
pomis pulcherrimis exterius que sunt prope mare mos-
tuū: ⁊ intus sunt plena fauillis ⁊ cinere. vt nō. de peni. di. s.
sed ⁊ continuo. in glossa. His proptie loquitur Jo. Apoca.
ij. Nomen habes q̄ viuas: ⁊ mortuas ea. Similes cōde-
le que seipsam cōsumens alios illuminat: ipsi continis
cruciatibus mercantur morte eternam. Dattb. vj. Nolite
fieri sicut hypocrite tristes. extendite em̄ facies suas.
Isti labijs deū honorant: cor autē eorū longe est a deo.
Dattb. xv. Hypocrite bene p̄p̄terauit de vobis Esaias
Esa. xxxij. C. Item hypocrita nūq̄ pure cōfiteatur. sed aut
peccata velat: aut dissimulat: aut defendit. Hi signantur
per Rachel de qua dicit Beñ. xxxj. q̄ furata est idola pa-
tris sui: ⁊ abscondit ea subter stramentū cameli. Rachel in-
terperatur ouis. quia isti Dattb. vij. veniūt in vestimen-
tis ouiu. i. in habitu mansuetudinis ⁊ innocentie. ⁊ furan-
tur idola patris sui. i. diaboli. scz peccata occultando nec
ea pure cōfiteantur. ⁊ abscondunt sub cameli stramine. i. sub
specie obedientie ⁊ bone vite. In nullo peccato hodie quis
dem religiosū tantū credo q̄ deum offendant quantum in
fictis ⁊ hypocriticalibus cōfessionibus. Vñ em̄ aut rarissimū
me aliquis talium cōfiteatur nisi per verba generalia. vñ
vnq̄ aliquod graue specificant. Quod dicunt vna die di-
cunt ⁊ altera: ac si in oī die equaliter offendant. Vñ vnq̄
habent intētionem cessandi nec vitam mutandi. De peccatis
que confitentur: confitentur quedā venialia: vt scz de
silētio de iudicando de murmurādo de gula de subita
iracundia de verbis otiosis de verbo omisso vel dictione
in officio diuino ⁊ similibus. sed rarissime cōfiteatur de pec-
cunia de inobedientia de suspecta familiaritate de odio
ad fratrem de persecutionibus ad inimicū ⁊ diffamatio-
nibus de ambitionibus de hypocrisi specificata malitia
declarata de assiduis mēdacijs de rēpōis perditione de pal-
magna parte de superbia ⁊ inuidia specificata de gullu
margia frequentata de ieiunijs ecclesie cōmendatis et a
regula sine vera necessitate fractis. de alijs articulis re-
gule qui continēt precepta aut prohibitiones. Adde hic
qd̄ scripsi. i. in isto ar. in. s. ⁊ ve. s. sic quidē. Et si ista crimi-
na ⁊ similia declarēt ⁊ specificent: rarissime em̄ cum p̄p̄o-
to dimittendi. qd̄ est se iustificare ⁊ in hypocrisim redere.
Vñ veraciter sicut experientia didici inter fratres ⁊ in offi-
cio penitentiariē dñi pape in quo sum p̄p̄ari ⁊ humili⁹ ⁊ ve-
racius incōparabiliter cōfiteatur maximi p̄ctōes seculas
res ⁊ clericis: q̄ religiosi cōfiteatur hypocriticaliter cōfiteos.

Hypocrite
creant
cōfessio-
nes.

Quanto autē magis sunt in ordine literati aliq̄ magistri
 et lectores et baccalarij et prelati: tanto in confessionibus
 sunt magis ceci. et hypocritalibus confitentur: vt ad litera
 impleantur in eis illud Jo. 17. In iudiciū ego veni in hunc
 mundū: vt qui nō vident videant: et qui vident ceci fiant. et
 illud ps. 139. Obscuratur oculi eorum ne videat. xxxvii.
 di. s. h. Vere religiosi in confessionibus suis cōmuniter des
 cendant mentem et animum. i. cōfitentur aliqua venialia.
 sed grauiora legis. i. mortalia supra specificata et alia in
 decemata relinquūt. i. in cōfessa. culicem colātes et glutien
 tes camelū. Dat. xxiij. Nam p̄ius mortalia sunt cōfitemi
 da et delenda: deinde venialia. de pe. dist. i. tres sunt actio
 nes. Contra tales cōfessiones hypocritales. Aug. in li. de
 penitētia. Penitētia est quedam dolēris vindicta puniēs
 in se q̄d doli commississe. de peni. dist. iij. penitētia est. ij. et c.
 si apostolus. ibi. Jo. viij. Dicit enim dñs. vade et amplius
 noli peccare. Non dixit ne pecces. sed nec voluntas peccā
 di in te oīatur. et c. penitentiā. ibi. Penitentiā quippe ages
 rest perperata mala plangere: et plangēda nō perperata
 re. et c. sunt autē qui dicunt. ibi. Et anis reuersus ad vomitū
 suum: et sus lota in volutabulo luti. et c. penitentes. Penitē
 tes si tamen estis penitentes: et nō estis irridētes: mutare
 vitā. et ibi. Si ergo penites: cur facis que mala fecisti? Si
 fecisse peniteat: noli facere. Si ad huc facis: nō es recte pe
 nitens. et c. ciriso. Irrius est et nō penitēs qui ad huc agit
 quod penitet. nec videtur deū poscere subdit: sed sublan
 nare superbus. cū alijs. c. se. vsq. ad. s. sed verba. ¶ Item
 Amb. loquens de penitēte. de peni. di. s. sunt qui arbitrans
 tur. ibi. Ceipsum homo abneget: et totus immutetur. Itē
 taciturnitas peccati ex superbia nascitur cordis. fm. Sa
 tianū. Ideo enim fm. eū peccatum suū quisq. celare desi
 derat: ne iniquitas sua alijs manifesta fiat. ne talis repu
 tetur apud homines foris: qualē se iam dudū exhibuit dis
 tino cōspectu. quod ex fonte superbie nasci nulli dubiū
 est. Species enim superbie est: se velle iustū videri. qui
 peccato: est. atq. hypocrita cōiunctur: qui ad imitationē
 p̄mōrū parentum vel tergiuersione verborū peccata
 sua leuigare cōtendit: vel sicut Layn peccatū suum retis
 cendo penitus supprimere querit. Sē. iij. de peni. dist. i.
 s. ex his nāq. Layn. ibi. quia superbus peccatū suū con
 fiteri noluit. et ibi autē superbia regnat vel hypocrisis:
 humilitas locū habere non valet. Sine humilitate vero
 aliqui veniā sperare nō licet. nec ergo vbi est taciturnitas
 cōfessionis: veniā sperāda est criminis. de peni. dist. i. s. cū
 ergo vt ex p̄missis. ad si. dist. de hypocritā confessionem
 dimittenti vel celantium peccata. de peni. di. v. c. s. ad si. h.
 quedā enim. Qui celant que alijs manifestanda cōseruāt
 quod est se lauare et ad hypocritam intendere. Tales etiā
 hypocrite qualibet die maxime quū celebrant: longas fa
 ciunt cōfessiones de quotidianis venialibus: credentes se
 per verba iustificare: et purgare. sed verba nō purgāt: sed
 gemitus suspiria dolo: et lacryme. de pe. dist. i. in p̄inci.
 et hoc idē. Magdalenā ad pedes dñi plorās nō loques
 batur. sed plancus eā purgauit: nō lingua. Luc. viij. Con
 tra hypocritas Aug. Simulata sanctitas duplex iniqui
 tas. Et Sapiens. Nulle sunt occultiores insidie: q̄ que la
 tent sub similitudine officij. Aug. contra hypocritam relis
 giosū non seruantiū professionem suā sed simulatūm.
 Daliū enim cecos habere vel claudos: q̄ plangere mor
 tuos. qui cūq. em hypocrita est: mortuus est. et q. i. nolo.
 et c. cerre. ibi. Daliū est cadere a p̄posito. sed pius est si
 mulare p̄positū. et supra ibi. Nolo habere hypocritas.
 ¶ Tres sunt species hypocrisis. Una est: quādo co
 ram hominibus bonum facit: et in occulto malū. Secūda
 quādo in occulto et in manifesto bonū facit intentione pla
 cendi hoibus. Tertia: quando aliquis minorem hypocri
 sim non incurrit: vt incidat in maiorē: et quū aliq̄s inter
 rogatur an ieiunet. respōdet deus scit. vt dicat hypocrita
 nō est. Contra hypocritas narrat Breg. in dialogo de fras
 tre simulare ieiunare corā fratribus: et in occulto comede

bat: q̄ ad mortē veniens adstantibus fratribus dicit. In
 telligo absq. cōtritione et gemitu nō perisset. de pe. di. s. h.
 hoc idē. Quādo me vobiscū ieiunare credebatis: occulte
 comedēbā. et nūc ecce ad deuō: andū datus sum diaco
 ni qui cauda sua mea genua pedesq. colligauit. caput ve
 ro suū intra os meū mittens spiritum meū ebibēs abstra
 hit. Quibus dictis statim defunctus est. Quidā frater ma
 gne sanctitatis reputatus: venit ad mortem. dicebant illi
 de patria. Si hic moritur: oēs morimur. quia per eum p̄e
 stat nobis deus panē et aquam. Facta autē hora exitus iu
 lius: vidit quidam sanctus tartareū inferni descendētem
 super solitariū illum morientē: habentē tridentem ignē
 et audiuit vocem dicentē sibi. Anima ista non me fecit res
 quiescere: neq. per vnā horam in se: sic neq. tu miseraris
 eius euellēs eam. Deponēs igitur tartareus ille quē tene
 bat ignē tridentem in corde solitarij per multas horas
 torquens eum abstraxit animā eius. Non ergo saluat no
 men: sed res. ¶ Item contra hypocritas. Dat. vj. Quū
 ergo facis elemosynā: noli tuba canere ante te sicut hy
 pocrite faciunt in synagogis et in vicis vt honorificentur
 ab hoibus. L. h. y. Ponit autē tria fortia bona. i. elemosy
 nam orationē et ieiuniū: contra tria mala aduersus quē
 dñs rērationis bellum suscepit. Dat. iij. Dat. s. Luc. iij.
 Pugnavit enim p̄ nobis cōtra gulā in eremo: cōtra aua
 ritiam supra mortem: contra vanā gloriā supra templū.
 Est ergo elemosyna que dispergit contra auaritiā. de
 peni. di. s. quādo: em. c. medicina. c. medicamentū. que con
 gregat ieiuniū. de cōse. dist. v. contraria. c. nihil. contra glu
 lam quia est ei contrariū. Oratio vero cōtra vanam glo
 riā. q̄: quū omne malum ex malo nascatur. Dat. vij. Et
 vana gloria de bono procedit. ideo nō destruitur per bo
 nū aliquid: sed magis nutritur. Nullū ergo remediū po
 test esse cōtra vanam gloriā: nisi oratio sola. et ibi cauenda
 vana gloria. vt. s. h. se. Quū facis elemosynā. Amb. Dis
 autem summa discipline christiane in misericordia et pie
 tate est. Noli tuba canere. Tuba autē fm. L. h. y. est omnis
 actus vel sermo per quem operis iactantia demonstratur.
 puta q̄ facit elemosynā quando aliq̄s videt presentem:
 vel intercedēte aliquo: aut honestior persone que potest
 retribuere. alias aut nō facit. Sed et si in loco serero fece
 rit: eo p̄posito vt laudabilis videatur: tuba est. Hierony.
 Qui autē tuba canit elemosynam faciens: hypocrita est.
 Et ideo subdit. Sicut hypocrite faciūt. glof. Foris an cō
 uocando hoc faciebāt vt omnes irent quasi ad spectacu
 lū. Iudo. Nomen hypocrite tractū est a specie eoz qui in
 spectaculis cōrecta facie incedūt: distinguentes vultū va
 rio colore: vt ad persone quā simulant perueniant colore.
 modo in specie viri: modo in femine: vt fallant populū
 dum in ludis agunt. Aug. in sermone de morte dñi. Sicut
 ergo hypocrite. i. simulatores tāq. imitatores personarū
 aliarū agunt partes: illi nō sunt. Non em̄ qui agit partes
 Agamēnonis: vere ipse est: sed simulat eū. sic et in ecclesijs
 et in omni vita humana quisquis se vult videri q̄d nō est:
 hypocrita est. Simulat enim se iustū. nō exhibet. quia tot
 tum fructū in laude hominū ponit. Breg. Sciendū vero
 est q̄ sunt nōnulli qui et sanctitatis habitum tenēt: et per
 fectionis meritū erequi non valent. quos nequaq. credē
 dum est intra hypocritarum numerū currere. quia aliud
 est infirmitate aliud callida simulatione peccare. Aug. et
 c. Tales autem qui simulatione peccant: ab inspectore eoz
 dis deo mercedem nō capiūt: nisi fallacie supplicium. Et
 ideo subdit. Amen dico vobis: receperunt mercedem
 suam. Hiero. Nō dei mercedem: sed suā. Laudari em̄ sunt
 ab hominibus quoz causā exercuere virtutes. Itē Dat.
 vj. Et quū oratis: non eritis sicut hypocrite qui amant in
 synagogis et in angulis platearū stantes orare: vt vidēat
 tur ab hominibus. Amen dico vobis: receperunt mercedē
 dem suā. L. h. y. super Dat. Est autē oratio quasi quoddā standi
 spūale tributū quod anima offert deo de visceribus suis. modus
 quanto ergo gloriofior est: tanto cautius est seruanda: ne

hypocritas
confessio
nes.

hypocritas
confessio
nes.

solum veritate. *plij. dist. sit rector. Dige. Omnes qui ma-*
la conuersatione sua dant exemplum peccandi in populo: et
qui faciunt iniuriam scandalizantes pusillos. Mar. xvij.
claudere videtur ante homines regnum celorum. Et hoc
peccatum inuenitur quidem in popularibus: maxime au-
tem in doctoribus qui docent quod decet in iustitia euan-
gelij homines: non autem faciunt. i. q. s. non quales. que dos-
cent. Bene autem viuentes bene et docentes aperitur an-
te homines regnum celorum. et dum ipsi intrant: alios pro-
uocant introire. Sed multi non permittunt intrare in res-
gnum celorum intrare volentes: quando sine ratione excō-
municat quosdam propter aliquem zelum: et meliores q̄
sunt ipsi. Et ipsi quidem non permittunt eos introire. Ili-
li autem qui sobrii sunt mente: sua patientia tyrannidē ip-
sorum vincentes: quibus vetiti tamen intrant et hereditatē
regnum. vide. i. q. iij. s. de his inquam. cum. vij. c. seq. Sed
et qui cum multa temeritate seipos dederūt ad professio-
nem docendi prius q̄ discerent. i. s. dist. miserum. et iudais
cas fabulas imitantē derrabunt eis qui in scripturis ea
que sursum sunt requirunt: claudunt quantum ad se ante
homines regnum celorum. Idemve ponitur. Luc. xi. quod
ponitur. Mar. xxiij. vnde ibi sequitur. Et vobis legisperiti
is: quia oneratis homines oneribus que portare non
possunt. et ipsi vno. xxvi. q. vij. alligant. digito vestro nō tā
gitis sarcinas. et precedit in p̄m. xi. c. Luc. Magister hec
dicens etiam nobis contumelias facis. Beda. Misera
conscientia: que auditō dei verbo sibi contumelias fieri pu-
tar: et cōmēnōata pena perfidōrum se semper intelligit
esse damnandam. Oprimū verbum contra religiofos no-
stri temporis qui predicant vitia aliorum: et nullum in
genere verbū contra se audire volunt in predicationibus
acsi sint impeccabiles: et tamen christus publicus con-
tra phariseos et scribas q̄ cōtra populum in suis predica-
tionibus inuehebat. vt pater. Mar. xxiij. in. vij. ve. que in
isto. s. expono. q: plus in hypocristi offēdebant et in alijs
peccatis spiritualib⁹. sicut et hodie in religiofos et clericis
congruit. xxiij. q. vlti. transferūt. Et estis est mihi conscien-
tia et christus: et aliqua pars mundi quantas tribulatio-
nes passus sum in religione: et postq̄ fui episcopus a reli-
giofos et clericis frequentissime tangens eos generaliter
predicationibus meis. Hypocristi enim superbissima nul-
lo modo vult tangi: quia inco: rigibilis est: licet alios cor-
rigat inco: recta. sed vt talibus. Proverb. xv. Qui increpa-
tionē odit morietur. Tales similes sunt diabolo inco: ri-
gibili. Eccl. xij. Qui odit correctionem: velligium est pec-
catoris. i. habet characterem bestie. i. diaboli. et adde. i. eo.
s. ver. tertium. Theophilus. Erant autem alij legisperiti
a phariseis. nam pharisei diuisi ab alijs videbantur. legis
autem periti scribe erant et doctores legis questiones sol-
uentes. Item Theophilus. Quoties doctor: facit que do-
cent alienat faciem: tradens ad exemplum seipsum. quan-
do vero nō agit eorum que dicuntur graues fascēs vidēs
tur eis qui doctrinam suscipiunt: vt pote qui nec a doctore
possunt portari. Heg. Tales quoq; modo sunt plures lu-
dices seueri peccarum. et debiles agoniste. intolerabiles
legislatores et debiles portitores. xxvi. q. vij. alligant. nec
appropinquare volentes nec palpare vires honestatē quā
intremediabiliter erigūt a subiectis. Et scōm ve. Mar.
xxij. Et vobis scribe et pharisei hypocrite q̄ comeditis do-
mos viduar: orationes longas orates. ppter hoc amplius
accipietis iudiciū. h. y. s. dñs scribas et phariseos de qu-
la rep̄tēdit. et qd̄ deterius est qm̄ nō a diuitibus. sed a
viduis accipiebāt vnde ventre impleret: illarū inopiam
cōterebat quā releuare oportebat. glōs. i. Qui vestra sup-
stitione nihil intenditis: nisi vt predicta de subiecta plebe
faciatis. Itē h. y. s. Seruus aut mulierum incautus est: q:
nō oia que videt aut vidit: cū ratione cōsiderat. Molli-
erā est: q: de facili flectitur: vel de malo ad bonum: vel de
bono ad malū. Virilis aut serus et cautiō: et durio: est: p-
pterea simulatores sanctitatis circa mulieres maxime ne

gotiantur: q: nec intelligere eoz simulationes p̄nt: et faci-

le ad eoz dilectionē inclinātur religionis causa. Precipue

tū circa viduas negotiatur. p̄mo quidē q: mulier nō faci-

le decipitur habēs consiliariū virum: deinde de facultatis

bus suis nō facile aliquid dant: quū sint in potestate viri.

Propterea ergo dñs dum iudaicos sacerdotes cōfundit:

christianos monet ne viduis mulieribus amplius cōsino-

rentur q̄ ceteris: q: et si voluntas mala nō fuerit: tū suspē-

sio mala est: et ab omni specie mala abstinere oportet. s.

Thessa. vlti. et de vi. et bone. cleri. cū ab omni. Orationes

longas et c. h. y. s. in homi. Quicūq; enim malū facit: dis-

gnus est pena. sed qui a religione causam accipit malitie

vel nequitie: grauior est obnoxio: pene. Propter hoc am-

plius accipietis iudiciū. p̄mū p eo q̄ estis iniqui. Altes

rum pro eo q̄ figmentū accipitis sanctitatis. Auaritia em̄

veltrā religionis colore depingitis: et quasi p̄estatis dia-

bolo anima dei: vt ametur iniquitas: dū pietas existinat.

Item Mar. xij. in s. libi. Qui deuorat domos viduarū

sub obrētū prolite orationis: si accipit proliticius iudiciū.

vbi Beda. Non solū scribe et pharisei laudes ab hoibus:

verum etiā pecunias querunt. Sunt enim qui se iustos si-

mulantes a peccator suoz cōsciētia turbatis: quasi patro-

ni pro eis in iudicio futuri: pecunias accipere nō dubitat:

et quum portecta manus pauperi: pecces iurare solet: il-

li ob hoc maxime in noctibus pernoctat vt pauperi num-

rum tollant. Ibi etiā Theophilus. Accedebant autē scri-

be et pharisei ad has mulieres que sine p̄eione viri ma-

nebant: quasi eaz fieret p̄tecto: es: et simulatione orat-

ionis et habitu reuerentie et hypocristi viduas decipiebāt:

et sic deuorabant diuitiū domos. Si accipiet proliticius iu-

diciū. s. q̄ ceteri iudeoz peccantiū. Idem Luc. xi. in. h. e.

ibi. Qui deuorat domos viduarū simulantes longam orat-

ionem. h. y. s. Ingurgitates etiā se viduarū paupertatē

atterunt: non qualitercūq; comedentes: sed deuorates et

ad prauitātē orationibus vtentes: qd̄ grauior pene facit

eos obnoxios. Sequitur ibi. Si accipiet damnationē ma-

iorē. Theophilus. Quia nō solū mala faciūt: sed et oratio-

nes pretendunt: et virtutē faciunt prauitatis excusationē.

viduas etiā depauperat: quarū oportebat misereri. lxxi.

dist. c. penul. et vlti. lxxvij. dist. c. s. et de foro cōpe. et parte.

His succedunt hodie religiofos maxime mēdisites p̄eser-

tim viduas deuorantes: et cū ficta religione eas depaue-

rantes: dū ob sui presentia eas cogunt expendere. Beda.

Et quia laudes ab hoibus et pecunias querunt: maioris

dānatione plectūtur. Tertiu ve. Mar. xxiij. Et vobis

scribe et pharisei hypocrite qui circūitis mare et aridam: vt

faciatis vnum proselitū. et quū fuerit factus: facitis eū si-

limum gehēne duplo q̄ vos. Hilarius. Proseliti sunt et gē-

tibus in synagoga recepti. Itē Hiero. Scribe et pharis

sei totum lustrantes orbē id studij habebant de gentibus

facere proselitū. i. aduena circūcisum miscere populo dei.

Itugui. Proselitus. i. aduena circūcisus qui miscebat pos-

pulo dei. a pro quod est procul et salio: quasi procul salies

a populo in populū. h. y. s. Nō aut propter miam volens

res eū saluare quē docebat: sed aut propter auaritia vt ad-

ditis in synagoga iudeis sacrificio: ad deref oblatio: aut

propter vanam gloriā: aut propter bona eozū. Qui enim

seipsum mergit in gurgitē peccatorū: quomodo alterū de-

pectis velit eripere? Nūquid magis misericors p̄r aliquis

alteri esse q̄ sibi: de peni. dist. iij. q. vult. Et ipseus ergo acti-

bus ostēditur qui ppter deū aliquem vult cōuertere: aut

propter vanitatē. Itē Heg. xxi. mo: a. Qui vocantur

hypocrite: quibus pueria semp operētur: loqui m̄ recta non

desinunt. bene loquēdo quidē in fide vel cōtēratione si-

lios pariant: sed eos bene viuendo nutrire nō p̄nt. Quas

ro em̄ se libentius terrenis actibus inserūt: tāto negligē-

tius eos quos generant agere terrena p̄mittūt. Et q: ob-

duratis cordib⁹ viuūt: ipsos etiā quos generāt filios multis

la pietate debita amoris agnoscūt: vnde et hic de hypocri-

tis dicit. Et quū fuerit factus: facitis eū filiū gehēne du-

plō ꝑ vos. Augu. Quia eoz mores imitatur. s' filius ergo
gehēne: nō quidē verba legis audiēdo ꝛ se in deū cōuertē
do: sed eoz sectam secundo. ꝑ propterea aut̄ duplo ꝑ illi:
q̄ hoc negligebat implere qd̄ ꝑp̄ia voluntate susceperat:
nō ex iudeis natus sed sp̄ore. xij. q. iij. presens iudeus fa:
ctus. Hiero. Vel quia qui dū esset gētilis simpliciter erras:
bat: ꝛ erat semel filius gehēne: videns magistrōꝝ vitia ꝛ
intelligēs destruere eos opere qd̄ verbo docebat: reuertī
rur ad vinitū suū. Prover. xxv. ij. Per. ij. de peni. dist. iij.
sunt qui dicit̄. et gētilis factus quasi ꝑuaricato: vel apo:
stata. de pe. dist. ij. penā. xij. q. i. scimus. maior: pena dignus
erat. L. yf. Quum em̄ virtuosus fuerit magister: discipu:
lus imitatur. xxij. q. i. cū beatissimus. Quū aut̄ fuerit ma:
lus: superexcedit filius malū magistrī ad dēs malo suo. rr.
q. iij. p̄odius. xij. q. i. c. i. s' filius aut̄ vocat̄ gehēne: quō s'
lius. ij. Thessa. ij. perditionis: et filius hui' seculi. Luc. xvj.
Inusquisq̄ em̄ cuius opera facit̄ eius filius appellatur.
Jo. viij. de pe. di. i. s' hoc idē. ver. itē vt christus ait. Sic hoc
die inter religiosos quosdā cōmuniter fit. Irascunt̄ ciui:
tates ꝛ loca: vt faciant vniū nouitū: maxime mēdicantes.
et quū fuerit factus ꝑofessus: peior est illis quū eū rece:
runt: eoz vitia imitādo ꝛ sua addēdo: q̄ in isto tēpore hy:
pocritali: ordines de die in diē amplius relaxantur: et qui in
foedibus sunt: foedescunt adhuc. Apoc. vlti. Qui in foedi:
bus est: foedescat adhuc. cl. vij. dist. quātū libet. Quāta erit
pena decipientū maxime religiosoz mendicantiū. contra
quos et de regu. is quit̄. c. nō solū. lib. vj. hoies mūdi ma:
xime pueros ꝛ adolecētes faciendo ego ꝑmittere regu:
lā quā nō seruant. ꝛ quā eis nō exponūt eis laqueū in hie:
tes ꝛ ꝑuaricato: eos faciētū. deus nouit. xxvij. q. i. vi
dus. Nec em̄ ad eoz salutē intendūt recipientes quidā: q̄
eos negligūt ꝛ nō corrigūt: s' ad suū questū ꝛ augedū nu:
merū sed nō meritum: q̄ faciūt eos relinquere ordinē qd̄
habēt: vel emere libros quos derelinquāt ordinē: nihil dā
tes pauperibus s' regulā: eoz s' francisci euangelicā. cō:
tra tales vide. rr. q. iij. c. vlti. vt ad literā impleatur. L. sa. ij.
ad prin. Multiplicasti gentem et magnificasti letitiam:
et gloriā mundi recipēdo filios magnorū ꝛ diuitū huius
mūdi. Immo ꝑ maiores eoz: retrahūt̄ ab obseruātia
regulari quā dño ꝑmiserūt: ne eos in vita excedāt: ꝛ eoz
rum vita ꝑꝛ cōsequens cōdēretur. et tales singulares et
sarrabaitas ꝛ beguinos appellant: maxime fratres mino:
res vocātes singulares sue regule zelatores: ꝛ ab eoz car:
nali vita migrantes. Quartū ve Mar. xij. Ve vobis
duces cecī: qui dicitis: quicūq̄ iurauerit ꝑ templū nihil
est. quicūq̄ aut̄ iurauerit in auro tēpli debito: est ꝛ. L. hy
so. Templū quidē ad gloriā dei pertinet: et ad hoim sp̄iri:
tualē salutē. aurū aut̄ templi et̄ ad gloriā dei ꝑtineat. xij.
q. ij. aurū. tñ magis ad delectationē hoim et ad vtilitatem
sacerdotū offertur. Iudei aut̄ aurū quo ipsi delectabatur
q̄ erāt avari. Luc. xvj. aurū auentes. i. cupientes. i. q. i. s' er
bis. et bona quibus ip̄s pascebatur sanctio: a esse dicebāt
ꝑ ipsum tēplū: vt homines ꝑromptiores facerent ad offe:
redū bona ꝑ ad ꝑeces fundēdas in tēplo. vnde cōsequē:
ter reprehendit eos dñs dicens ibi. Struli et cecī: quid em̄
maius est aurū an templum qd̄ sanctificat aurū? Sic ꝛ ho:
die multi religiosoz mendicantiū depingunt ꝛ deaurant
muros ecclesiāꝝ: quasi ad quādā deuotionē: sed poti' ad
eoz questum ꝛ auri accumulationē. Nam intrātes tales ec:
clesias potius respiciunt ad curiositatē ecclesie ꝑ deuotio:
nē ꝛ orationē: eleuātes tota die oculos cordis et corporis
ad aurū ꝛ ꝑicturas potius ꝑ ad deū. Ambro. Aurū sacra:
menta nō querūt: nec auro placēt que auro nō emūt̄. or:
natus sacroz redēptio captiuoz est. xij. q. ij. aurum. Hiero.
Mortua nitēt auro: ꝛ ministroꝝ ꝑussi nulla est electio.
Māius numē credūt hoies bestiales esse in reliquijs de:
auratis ꝛ deargētatis: et ideo ibi plus offerūt: et ꝑpter
oblationes faciūtes ꝛ frequētius eas eis religiosi ostēdūt:
et sic religiosi quidam ꝑplius ꝑ clerici seculares subtili
iugēto a barbaris. i. laicis aurum exto: quēt. ff. de cōmerz

cijs. l. ij. xij. q. v. dixit. et notatur. cl. iij. dist. in mādatio. De
aurata imago aurū trahit. s' in Bernar. Adde hic s' in cum
qd̄ nō. s' in prima parte. s' in primo quidē. ver. item de do:
no ecclesie. in ar. l. ij. Et qd̄ nō. s' eo. s' species supbie. ver. s'
dicit̄. in additione que incipit. Multi. in ar. l. xvj. Et ibi
L. yf. s' in Martheo. Multi nūc christiani sic insipien:
tes intelligūt. ecce em̄ si aliqua causa fuerit modicū vide:
tur facere qui iurat ꝑ deum: qui aut̄ iurat ꝑ euāgelū:
maius aliquid videtur fecisse. quibus similiter dicendū
est. Scripturē ꝑpter deū scribere sunt: nō deus ꝑpter scri:
pturas. maior ergo est deus qui sanctificat euāgelium ꝑ
euāgelium qd̄ sanctificatur ab eo. de hoc. xij. q. i. si aliqua.
vbi nō. ꝑ magis est obligatus quantū ad ecclesiā qui solē:
niter iurat ꝑ euāgelū: ꝑ qui sine solemnitate iurat ꝑ
deū. C. Quintum ve hypocritarū Mar. xij. est. Et vobis
scribe et pharisei hypocrite qui decimatis mentem et
anethū et cyminū: et relinquitis que grauiora sunt legis:
miam. et iudiciū et fidē. Et hoc oportuit facere ꝛ illa non
omittere. Duces. Luc. vj. xxxvij. dist. s' vt itaq̄. cecī ercolā:
tes culicem: camelum aut̄ glutientes. Hiero. Et hoc capitu:
lo arguit eos auaricū ꝑ studiose etiam vilis oleum decū:
mas erigāt: ꝛ iudiciū. et de ver. s' q̄. fons. in discipatio:
ne negotioꝝ misericordias ꝛ in pauperes. l. xvj. dist. nō sa:
tis. et fidem. Mar. xv. Luc. vij. in deum que magna sunt
ꝑteremittāt. L. yf. Vel quia sacerdotes auaritia pleni.
Luc. xvj. et de deca. c. i. si quidē decimā alicuius rei vel minis:
me nō obtulisset: corripiebant eū quasi magnū crimē fe:
cisset: si quis aut̄ alterū ledebat: aut in deum peccabat: nō
curabāt eū corripere. vide qd̄ legitur et nō. xij. q. iij. s' is.
in glof. Immo de lucro quidē suo solici: de gloria autem
dei et salute animarū hominū negligentes. Querit̄ est
na: nō anima. Bernar. seruare aut̄ iustitiā et facere miam:
et habere fidē ꝑpter suā gloriā deus mādauit. Decimas
aut̄ offerre ꝑpter vtilitātē sacerdotū: vt sacerdotēs qui
dem populo in spūalibus obsequantur: populū aut̄ in car:
nalibus sacerdotibus subministrēt. l. c. x. et. xij. q. i. s' bis
itaq̄. et de cens. cū apostolus. Sic et modo fit: q̄ omnes
de honore suo sunt solici: de honore aut̄ dei nullus. ꝑo:
tiones aut̄ suas vigilanter defendūt: sed circa obsequium
ecclesie curam impendere nō attendūt. Si populus decū:
mas nō obtulerit: murmurāt oēs. si peccantē populū vi:
derint: nemo murmurat contra eos. Sed quia scribarū ꝛ
phariseoz ad quos loquebatur quidam populares erāt:
nō est in cōgruum vt aliam expositionē faciamus ꝑpter
eos qui decimas dabāt. Nam et qui accipit decimas: recte
decimare debet: ꝛ q̄ dat. Scribe ergo et pharisei minimas
rum quidem rerū decimas offerebāt ostēdēde religionis
gratia. in iudicijs aut̄ erant iniusti. in fratribus sine misē:
ricordia. in veritate increduli. huicq̄ L. yf. Jēꝛ. Rami
gus. Ostendit quippe dñs hīs verbis quomodo oia ꝑ
cepta legis tā maxima ꝑ minima sunt implenda. Redat̄
guūt̄ aut̄ qui elemosinas de fructibus terre faciūt: ꝑa:
tates se minime posse peccare. quibus nihil ꝑofuit ele:
mosynę nisi a peccatis studēat cessare. de peni. dist. iij. sane
cauendum est. Hilarius. Et q̄ minus ꝑiaculi esset decima:
tionem oleris ꝑ beneuolētie officii ꝑterire: irridet eos
cōsequenter dñs dicens. Duces cecī ercolantes culicē: ame:
lum aut̄ glutientes. Hiero. Lamelum puro esse magnū
dñe ꝑceptoz iudiciū misericordias et fidē. Lulicē de:
cimationem mente ꝛ anethi ꝛ cymini: ꝛ reliquoz olerū vi:
lium. Nec autē ꝑcepta dei que magna sunt: deuocamus
atq̄ negligimus: et operationē religionis in paruis que
lucrū habent cū diligentia demonstramus. Arbitras rare:
rimus. Leges sunt sicut tele arinearum: que quādiā vola:
tilia transmittūt: et muscas retinent. Vigē. Vel ercolan:
tes culicem. i. expellentes a se minima delicta: que culices
nominauit. Lamelum autē glutientes. i. cōmittentes ma:
xima delicta: que nominauit camelos: animalia videlicet ro:
tuosa ꝛ grandia. Scribe autē moraliter sunt qui amplius
nihil estimant in scripturis ꝑ simplex sermo demonstrat.

Pharisei autem sunt omnes qui iustificant semetipsos: et diuidunt se a ceteris dicentes. Noli mihi appropinquare quia mundus sum. xlv. dist. recedite. xlii. q. iiii. ecce. l. fa. li. Mentis autem et anethum et cyminum ciborum conditure sunt: non principales cibi. Sic in conuersatione nostra que dam sunt necessaria ad iustificationem: vt iudicium misericordie et fides. Alia sunt quasi condicia actus nostros et lauiores eos facientia: vt abstinentia risus ieiunium Aetio genium et huiusmodi. Quomodo autem non existimatur ceteri: qui non vident: quonia nihil prodest cautum esse dispertorem in rebus minimis: quum principalia negliguntur. Hos ergo sermo presens confundit: non quidem leuia probibens obseruare: sed principalia precipiens cautiuis custodi re. Adde quod scripsi. s. in prima parte in. s. nunc querendum est. l. ver. s. super ter. decimantes mentem et in ar. lxx. Sic quidam clericus nostri repositis et religiosis plurimi de constitutionibus suis et ordinis faciunt sibi conscientiam: non de preceptis dei et regule quam voverunt. Si omittant ver sum vel dictionem in officio: vel aliquarulum irascantur: vel paulo amplius comedant vel rideant: vel amplius ton suram non possent: vel parum amplius dormiant quod debeant: vel bini non vadant: vel missam sepe non dicant: vel carnis trillaciones habeant: vel raptim indeceter videant: vel de se in choro non legant: vel de similibus venialibus et ceri monialibus non obseruatis faciunt sibi magnam conscientiam: et de talibus subtiliter se accusant. De inobedientia vel rebellione ad prelatum: de suspecta familiaritate mulierum vel alia maxime sanctimonialium de pecunia quam habent quantum habere possunt de ambiendo et proocus rando honore de transgressionem continuis paupertatis in libris et tunicis et elemosynis et alijs suppellectilibus de par tialitate de diffamatione de odio fraterno et similibus cri minalibus conscientiam tales comuniter raro habent: et rari us cum ea dimittendi proposito confiteri. sicut terigi. s. in isto ar. in. s. aliud. ver. in nullo. Similes vsurario nolenti spueri in ecclesia: et sibi de hoc et non de vsuris conscientia faciunt. Tales vero decimant mentis et anethum. i. de venialibus sibi faciunt conscientiam: non de mortalibus: et les gis graua committentes camelos glutunt: et colantes cus licem de minimis confitentur. Talium religiosorum et clericorum vere phariseos et hypocritarum iustitia est habitum suum potare: tonsuram magnam habere: exteriores obserua tias custodire: sacramenta dare: predicare verbaliter: reci tare vocaliter: confessiones maxime questuosas audire: con silia animarum dare: alios pacificare: sed in his et similibus que sunt querere. Phis. ij. viii. q. i. sunt in ecclesia. S; quid valet religio sine charitate: habitus sine humilitate: tonsu ra sine paupertate: silentium oris sine quiete cordis? Ber nar. Manet tonsura vestis: necdum mutata est vita. Ieiunio: regula custoditur: staturis psallitur horis: sed cor eo rum longe est a me. dicit dñs l. fa. xlv. Dat. xv. C. Secru ve Dat. xlii. contra hypocritas est. Et vobis scribe et pharisei hypocrite: qui mandatis quod deforis est calicis et pa ropis: intus autem pleni estis rapina et immunditia. Dies rom. Hoc dicit vt arguat eos simulationis et mendacij: quod aliud ostendant hominibus foris: aliud domi agant. Iso ris ostendebat hominibus sanctitatem: intus autem pleni erant immunditia. Vel hoc dicit fm l. hys. q. iudei quorues in gressuri erant templum: aut sacrificia oblaturi p dies festos scipos et vestimenta sua et vestilia lauabatur: et a peccatis ne mo seipm purgabat: quum deus neq; munditia corporis lau det: neq; sordes condent. Pone m quod deus horret sordes corporis et vasorum: que necesse est vt ipso vsu sordidant: qua to magis sordes conscientie horret: qua si volumus semper mundam seruamus? Pharisee cece munda prius quod intus est calicis et paropsis: vt fiat quod deforis est mundum. l. hys so. No autem hoc dicit de lenibili calice aut paropsis: s; de intelligibili. qui si nunq; tetigerit aqua: mundus potest esse apud deum. si aut peccauerit et tota aqua pelagi. quia ta lis aqua foris lauat: laqueum inuicem intra. Dat. vi. l. i. facie

tuam. i. conscientiam tuam laua. de hac l. fa. i. Lauamini: mudi estote et. se lauauerit: sordidus est et miser apud deum. Diige. Dic sermo nos instruit vt festinemus esse iusti: non apparere. Qui enim studet vt appareat iustus: que foris sunt mundat: et que videatur curat: cor autem et conscientiam negligit. Qui autem studet ea que intus sunt. i. cogitationes mundare: consequens est vt etiam ea que foris sunt faciat munda. Calix etiam est vas ad potum. paropsis ad cibum. Omnis ergo sermo per quem potamus spiritualiter: vel ois narra tio per quam nutrimur: vasa sunt potus et cibi. Qui ergo stu det compositum proferre sermonem: contra sermones dotalicos et politos et subtiles Pharisenles se non alios predicatos. xlii. dist. s. si. magis quod saluari sensu repletum. s. q. vii. secuti. in fi. de pe. dist. ij. si em. vltra. v. colu. ver. loquitur. calix eius foris mundatus est: intus autem sordibus vanitatis repletus. Similiter idem Luce. x. l. i. Nunc vos pharisei quod deforis est calicis et carini mundatis: quod autem intus est vestrum plenum est rapina et iniquitate. vbi l. yllus. Sumit dñs p exemplum calicem et carini: ostendens quod mundos et lotos deo esse inuicem ministrantes. lxxi. dist. oportet. deo: non solum a spurcicia corporis: animo et ab ea que later intrinsecus penes mentem: sicut etiam aliquid vasorum quibus seruitur in mensa: bonum est intrinsecus et extrinsecus carere conta gnis. Sultre. none qui fecit quod deforis est: etiam id quod deforis est fecit: Beda. q. d. Qui vtraque hominis natura fecit: vtramque mundari desiderat. Et hoc est contra Manicheos: qui animam tantum a deo carmen vero putant a diabololo creatam. xlii. q. iij. quida. ver. manichei. Hoc etiam est contra illos qui corporalia peccata fornicatione et furto et cetera talia quasi grauissima detestantur: spiritualia vero que non minus danat apostolus l. p. v. l. Sala. vi. vt les uia contemunt. hoc recte religiosos quosdam nostris tem poris hypocritas tangit: qui non videntur habere conscien tiam de aliquo peccato spirituali: vt superbia inuidia ma licia: hypocrisis et similibus: dummodo caueat a peccato car nis: quod quasi nec alia peccata in ordinibus puniuntur. Dice bat quidam. In ordine puniuntur peccata balthei: non ani me: hominis non demonis. Si fratres spirituales essent vt debent: magis puniret peccata spiritualia quam carnalia: quia magis in eis offendunt. Est etiam istud. Tertium ve contra eos: quod domos suas tenent mundas et tunicas suas et pannos et peropsides et cyphos: et manus satis lauat. de munditia autem conscientie parum curat. Altaria lapidea tenent ornata: cor vero vbi deo sacrificatur. ps. l. Sacrificium deo spiritus contribulatus. de peni. dist. ij. si enim. immundum. Copiosos et subtiles et concarnatos et rherosicos predicant sermones: non salutaribus sensibus repletos: ad mirationem non edificationem facientes. Omnia comuniter faciunt vt gloria et lucrum aucupentur: humana non dei gloria querentes. contra illud Jo. viii. Ego gloriam meam non quero. vide. s. eo. ver. similiter. cum Additione. C. Septimum ve Dat. xlii. et Luc. x. contra hypocritas religiosos quosdam maxime et clericos est. Et vobis scribe et pharisei hypocrite qui similes estis sepulcris dealbatis: que parent a foris hominibus speciosa: intus vero plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcicia. l. hys. super Dat. Merito iustorum corpora tepla. s. l. o. v. dicuntur: quia aia in corpore iusti dominatur: sicut deus in templo. vel quod ipse deus in cordibus habitat iustus. Hiero. Tertium christi tepla anima credentis est. Illam et roma. illam vestim. in illa offer do maria. Lo: pora autem dicuntur mortuorum sepulera: quia anima mortua est in corpore peccatoris. Nec enim. Apoca. iij. nomen habes. et est de peni. dist. i. s. hoc idem. ver. resuscitatus. viuens putanda est que nihil viuum aut spirituale agit in corpore. Hiero. Sepulera autem forinsecus leuigata sunt calce et ornata marmoreibus in auro coloribusque distinctis: intus autem plena sunt ossibus mortuorum. Sic autem et peruersi magistri qui alia docent et alia faciunt: munditia habitu vestis et verborum humilitatem demonstrant. intus autem pleni sunt omni spurcicia et auaritia et libidine. Et hoc

manifeste exprimit inferes. Sic et vos aforis quidem pare-
 tis hoibus iusti: inrus autem pleni estis hypocrisis et iniquitas
 re. **Dige.** Omnis enim iustitia simulata mortua iustitia est
 que propter dei non firmiter magis aut neque iustitia est: sicut mo-
 tuus homo non est homo. et de cele. mis. in quadam. et sicut
 nimis qui personas suscipiunt aliorum: et non sunt ipsi quos sumus
 lat. Tanta ergo sunt ossa in eis innumerate: quanta bona si-
 mulata et malo effectum. **Uident autem foris.** David ps. lxxxi.
 et Jo. x. Ego dixi dii estis. iusti coram hoibus: non eis quos
 scriptura deos appellat: sed coram eis qui sicut homines. ps.
 lxxxi. Vos autem sicut hoies moriemini: peccatores moriuntur.
Grego. Antevero districtum iudicem excusatione ideo de
 ignorantia habere in peccatis non putat: dum ante oculos ho-
 minum omnimodum sanctitatis ostendit: ipsi sibi sunt testimo-
 nio: que bene vivere non ignorant. **Octavius** de hypocrisis
 rui **Mat.** xxiii. et **Luc.** xi. est. **De vobis** scribe et pharisei hy-
 pocrite: qui edificatis sepulcra prophetarum: et ornatis mo-
 numenta iustorum: et non estis edificati: sed edificati sunt in
 hoc tempore: sed etiam in posterum. **Insipiens homo:** quid tibi
 prodest post mortem ista memoria: si vbi es torqueris: et
 vbi non es laudaris. **Dum autem iudeos castigat dominus:** christia-
 nos docet. Nam si ad illos solam dixerit: hec dicta fuissent tam-
 tum: non etiam scriptura: nunc autem dicta sunt propter illos: et scri-
 pta propter nos. **Si ergo supra alia bona fecerit homo edifi-
 cia sancta:** addidit enim est bonis. si autem sine aliis bonis
 operibus: passio est glorie secularis. **Non enim gaudet marty-
 res** quando et illis pecuniis honoratur in quibus pauperes fue-
 runt: et presentium contempiores: magis autem et persecutores.
Non enim sustinentes increpationes prophetarum suorum: xxiii. q.
 iiii. c. s. et credite. persequebantur eos et occidebant. **Post-**
ea vero natiuitas filij intelligebatur culpas patrum suorum: et
 ideo quasi de morte innocentium prophetarum dolere: edi-
 ficabant memorias eorum: et ipsi tamen similiter persequebantur et in-
 terficebant. **Mat.** xxiii. ibi. **Iherusalem** Iherusalem que occi-
 disti prophetas. suos prophetas increpates eos propter peccata
 sua. **Similiter** et ad literam in ordinibus hodie mendicantium
 marime et presertim in ordine fratrum minorum post mortem
 sanctorum fratrum spiritualium ita fit quod ipsi idem et post eos
 alij ingrediens ordinem edificant monumeta illorum sancto-
 rum fratrum: et post mortem eorum sanctos eos dicunt pro lucro eo-
 rum: quos in vita fuerunt verbaliter et corporaliter aliqui
 persecuti. **Et succedentes alij fratres** qui intelligunt culpas
 fratrum mortuorum qui sanctos fratres persecuti sunt: ipsi idem
 quod plangunt agunt de penitentia. **in** i. in i. c. penitentes. c. qui bas
 prius in patrum suorum virtutibus succedentes: et sanctos fratres
 viuentes prius persecutores. arg. i. q. i. cito. et et de iudi-
 ci. **Quia** ergo vita vitia plus quam verbo reprehendunt: et regu-
 le preuaricatione. dicentes hodie isti tales pharisei religio-
 si hypocrite quod illi pharisei quibus ipsi succedunt in vitio.
Sap. ii. dixerunt impij ad semetipsos non recte cogitantes.
Circuueniamus virtutem iustorum: quod inutilis est nobis: et contra-
 rius operibus nostris: et impoerat nobis peccata legis: et
 diffamat in nobis peccata discipline. **Quod scribo** expe-
 tus sum in meipso. **Sed** nec mirum quia Ibsimael persequi-
 tur Isaac. **Sap.** iiii. xxxi. q. iiii. recurrat. et carnalis spiritua-
 lem. xxiii. q. iiii. qui secundum carnem.

Articulus lxxxi.

Indivitiu quoru

Religio-
fos plu-
rimu ipe-
star inui-
dia,

dam religionum istius temporis infelicitas
 eis peculiaris quam aliis hoibus est invidia
 conturbata. **Invidet enim sibi inuicem:** et ex
 hoc se mutuo persequeuntur: et sibi detra-
 hunt: et se diffamant: nec hoc comunicant sibi speciales
 scripturas sermones: et comenaria quae charitas non que-
 rat que sua sunt. **1. Cor.** xiii. vii. q. i. sunt in ecclesia. **Nec lau-
 dat unus bonum alterius:** nec sibi in corde coplacet: nec ex-

hoc dolet vnus de malo alterius: nec gaudet de bono: sed
 potius tristatur: et pallor coram charitate que non gaudet
 sup iniquitate: et gaudet autem veritate. **1. Cor.** xiii. **Bona** in
 parte mala interpretatur: et dubia in peiore. **cora** id est le-
 gitur et non est de regu. **sur.** c. ii. **Quicquid mali** audit vnde
 alio: totum credit. **cora** id est. **lxxvi. di.** si quid. **Nam bene** ac-
 vel dicitur per alium simpliciter confitetur: sed aut taceret quum
 audit bonum sui fratris: me malus teneat: aut neque: aut les
 uigat: aut male interpretatur: vt dixi. aut iugit illi laudat alij
 quod malum illius verum vel falsum: vt diluat illud bonum.
Est autem fin Augu. invidia dolo: aliene felicitatis: et est fin
 eum filia superbie. vnde dicit **Tolle** matrem: non erit filia.
Est autem hoc peccatum in spiritibus sanctis: cui attribuitur
 tur bonitas: quod istud est peccatum malitie: quod vix purgatur nec
 remittit. **Mat.** xxiii. et legitur et non. **xxv. dist.** qualis. et de pe. di.
 s. q. qd. aut. ibi. **Est peccatum ad mortem** et in glof. vnde alibi est
 in glof. magna que incipit peccatum in spiritu et **1. Thieroy.**
Qui manifesta intelligens opera dei: quum dei virtute neque
 re non possit: eadem caluniatur stimulat invidia: et dicitur
 dei verbum. **Jo.** s. xxv. q. x. fraternitatis. **Opera** spiritus sancti
 est dicit esse deelsedub. **Luc.** xi. et **Mat.** xii. **Isti** non remitte-
 tur in hoc seculo nec in futuro. **Invidia** de directo opposi-
 ta est charitati. **1. ad Cor.** xiii. **Charitas** non emulat: quod ea
 non conturbat felicitas aliena: sed alterius bonum amat vt suum.
 ps. cxviii. **Particeps** sum ego omnium timendum et. **Augu.**
Tolle inuidiam: et tuum est bonum quod habeo. ps. cxviii. **Quis**
 metere: videbitur me: et erit laborum. vbi dicit **Ambo.** **Est inuisi-**
tum bonis vt virtutes in aliis amant. quod quante virtutis et
 meriti sit: **Invidia** ostendit quum ait. **Nostra** sunt que amant
 in aliis: et amantium sunt que amantur in nobis. **Idcirco** plene
 inuidi quate virtutis est charitas: que alienis laboribus ope-
 ra sua sine labore facit. **Dicitur** quidam frater fratri **Legido** so-
 cio beati francisci. **Propheta** **1. Thier.** sic dicit. **Omnia** am-
 cum fraudulenter incedit. **Qui** fridit **Legidius.** **Ideo** non tibi
 sum fraudulenter: quod bonum tuum non facio meum. quanto enim
 amplius bonum tuum faceret meum: tanto minus essem fraudu-
 lentus. quanto enim quis de bono proximi amplius erit letus:
 tanto magis erit particeps in deo. **Et** quanto quis de vitio ali-
 cuius gauisus fuerit: tanto magis erit inde particeps. **Si**
 ergo vis esse particeps omni bono: gaudeas de bono om-
 niu. **Bonum** ergo aliorum facis tuum: si tibi placet. et malum alie-
 num facis tuum custodias: et tuum bonum: si tibi displicet. **Nec** est
 ergo via salutis: vt sit letus de bono proximi: et dolens de ma-
 lo: et credas bonum de alijs: et de te malum: et honores alios
 et te despicias. **Charitas** virtus est excellentissima. de peni-
 dist. ii. **Charitas** h. et s. opponit. **Invidia** sibi opposita ne-
 quitia pessima. vnde et dicit fera pessima **Sen.** xxviii. **Per**
inuidiam enim fratres viderunt et tribulauerunt **Joseph.** et
 oderat eum eo quod plus amaret a patre: quod presertim: et sapie-
 ntior: eis erat. vnde nec poterant ei loqui pacifice. **Sen.** xxviii.
Sic et **Layn** ex inuidia odit **Abel** et interfecit. **Jo.** iiii. **Layn**
 et maligno erat: et occidit fratrem suum. et propter quid occi-
 dit eum: quod opera eius maligna erant: fratris autem iusta. **in. c.**
 vii. in grauibus. **xxiii. q. v. scriptum.** **Sen.** iiii. **Iude.** **De** il-
 lis qui in via **Layn** abierunt. **Hoc** vitium est ignis qui in agris
 gratiarum acceditur. **Nullum** scelus abhorret: non parit no-
 centi nec innocenti. **Ex** inuidia diabolus primos parentes
 innocentes peremit. **fin** **Aug.** **Sap.** ii. de peni. di. ii. **Roma**
nos. c. p. incept. **Et** fratres **Joseph** innocentes. **Et** **Layn**
Abel innocens vt dictum est. de peni. dist. i. **Ser.** vii. **ver.**
Layn. et **Saul** **David.** **1. Reg.** xviii. et ii. q. vii. **Item** obedi-
 tur. **ver.** **Saul.** **Et** iudei christum. **Mat.** xxviii. **1. ibi.** **Sciebat** enim
 quod per inuidiam tradidissent eum. **Hoc** propter vitium diabo-
 li est. **Sap.** ii. in fi. **Invidia** autem diaboli mors introiit in
 orbem terrarum. **Iniuratur** autem illum qui sunt ex parte illius.
xxiii. q. iiii. quod magnum. **ix. dist.** secundum. **Demon**es inuisi-
 di sunt sicut dracones veneno pleni qui homines persequi-
 tur. **Job.** xxi. **Frater** sui draconum. **Ipsi** similes **1. Thier.** qui non
 poterat videre lucernam donec extingueretur. **1. Reg.** iiii.
Grego. **Invidia** pendere debet quante sint ceccitates: qui